

George Saunders (suom.Markku Päckilä): Vapautuksen päivä

Koti (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/>)

/ George Saunders (suom.Markku Päckilä): Vapautuksen päivä (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net:443/george-saunders-vapautuksen-paiva/>)

George Saunders (suom.Markku Päckilä): Vapautuksen päivä

VESA LAHTI

George Saunders palaa menestysteoksensa *Lincoln bardossa* jälkeen novellien pariin. *Vapautuksen päivä* sisältää yhdeksän novellia tai tarinaa, kuten alkuperäinen teos otsikkonsa mukaisesti ilmaisee. Niminovelli *Vapautuksen päivä* on suhteellisen pitkä novelliksi (68 sivua) ja kahden muun eli tarinoiden *Paha henki* ja *Elliott Spencer* kanssa se koostuu erikoisista, dystopiaan taipuvista kertomuksista. Näissä Saunders ei päästä lukijaansa helpolla ja vaatii kärsivällisyyttä jatkaa yhä epätavallisimmiksi käyvien juttujen parissa, mutta lukijan sinnikkyys palkitaan. Ennen pitkää hän huomaa viihtyvänsä näissä kummallisissa maailmoissa. Niiden kautta voimme elää, kokea, vaikuttua, mutta samalla myös unohtaa, tässä Saundersin maailmassa elävien halutaan unohtavan, ei muistavan tapahtumia. Mukaan liittyy lannistuneita hahmoja ja lannistettuja. Niminovellin henkilöillä ei ole muistoja omasta elämästään. Kaikki on pyyhitty pois. Heitä ohjelmoidaan, säädellään. Jotain kuitenkin pyrkii pintaan, hajanaisia muistikuvia, jotka johtavat konfliktiin, kuten tässä lainauksessa Markku Päckilän oivallisessa suomennoksessa: (mukana ensin Saundersin alkuperäinen teksti)

“Company, inspired by my actions, turns upon the intruders, and Listening Room fills with the sounds of punching and oofing, heads being knocked against walls, men choking other men, women gasping, shocked to find themselves yanking back the hair of other women. Company possesses superior numbers; is imbued with the confidence of wealth; is not inclined to lose, having decided long ago to cushion itself within abundance and thus keep loss at bay. But then Lauren, dear Lauren, formerly so gentle, strides across Listening Room, punches Mrs. U. in the face, screaming that once she, Lauren, had a baby, baby Stuart. She remembers it all now, bitch! Mr. U. goes to Mrs. U.’s aid and Craig, from behind, kicks him down. The Singers surge forward, wailing melodically. Adult son Mike is left, by them, in a heap by the door; Jed, bleeding from the mouth, struggles to rise from a wall against which two Consortium members have thrown him; Jean, elbowed in the face by the female Singer who earlier required the Ativan but now seems abundantly confident, wanders between two folding chairs, muttering, seemingly lost.” p 49.

“Rohkaistuneet Vieraat käyvät tunkeilijoiden kimppuun, ja Kuunteluhuoneessa raikuvat pian iskut ja valitukset. Päitä lyödään seiniin, miehet kuristavat toisiaan, naiset riuhtovat toisiaan tukasta ja haukkovat järkyttyneinä henkeään.

Vierailta on ylivoima. Heihin valaa luottamusta varallisuuden tuoma itsevarmuus: he eivät alistu tappioon, he ovat valinneet aikoja sitten yltäkylläisyyden pehmentämään elämäänsä ja pitämään vahingot kurissa.

Mutta silloin Lauren, rakas Lauren, ennen niin lempeä sielu, marssii Kuunteluhuoneen läpi ja täräyttää rouva U:ta naamatauluun ja alkaa huutaa, että hänellä, Laurenilla, oli vauva, vauva nimeltä Stuart. Hän muistaa kaiken. Saatanan akka! Herra U. menee rouva U:n avuksi, mutta Craig potkaisee häneltä takaapäin jalat alta. Melodisesti vaikertavat Laulajat liittyvät heihin. Aikamiespoika Mike rusikoidaan lattialle oven viereen. Jed kömpii suu veressä jaloilleen seinän vierestä, johon kaksi liittokuntalaista hänet aiemmin kaatoi. Naislaulaja, jolle piti antaa rauhoittavaa lääkettä, näyttää erinomaisen itsevarmalta täräyttäessään kyynärpäällä Jeania naamaan, niin että tämä hoippuu taittotuolien välissä jupisten jotakin päästään sekaisin.” s. 67

Lopulta Saundersin henkilöt eivät hyväksy vallitsevaa olotilaa, he eivät myönnä olevansa erehtyväisiä, sillä syy on aina toisissa. Aivan kuten novellin *Paha henki* toteaa lopuksi: ”Vaikka en näekään sitä päivää itse ja vaikka odotan kauhuissani vääjämätöntä potkimista, jouduttakoot sanani osaltaan vanhan maailman sortumista” s. 193.

Erityisesti näissä kolmessa spekulatiivisen fiktion kehystämässä tarinoissa korostuu jo Saundersin teoksesta *Lincoln bardossa* tuttu bahtinilainen polyfonia niin puheissa, puhujissa kuin esimerkiksi kontekstiin kiedotussa kertomuksessa kenraali Custerin viimeisestä päivästä Little Bighornissa.

”Jälleen: Jano, pelko, veren haju, hevokset, kesäheinät, auringossa korventuva nahka. Custer saapuu pienelle mäelle, kuolinpaikalleen. Custer tietää, että Renon hyökkäys on epäonnistunut, että hän on pahasti alakynnessä, että hänen kuulu onnensa on pettänyt. Ilmassa leijuvan tomun takia näkyvyys on olematon. Viimeisinä hetkinään Custer on tuskallisen tietoinen nuorimmasta veljestään Bostonista ja tämän pojasta, vasta kahdeksantoistakesäisestä Autiesta. Boston ja Autie eivät ole sotilaita, mutta Custer on ottanut heidät huvin vuoksi mukaan seikkailuretkelleen. Custerin suurpiirteisyys koituu heidän kohtalokseen. On mahdollista, että tomuisessa sekasorrossa kukaan heistä ei näe toisten kuolemaa. Varmaa tietoa ei ole. Joka tapauksessa kuolema korjaa heidät tomupilvessä huutojen, kirousten, valituksen ja houreisen naurun raikuessa.

Sitten tulee hiljaista.” s. 74.

Teoksen muissakin novelleissa rakenne on näennäisen tavallinen ja silti omintakeinen. Henkilöt käyvät läpi omia monologejaan, purkavat ajatuksiaan. Fragmentaarisuus toimii muistiinpanojen tapaan. Välillä kaoottinen maailma suorastaan kaatuu päälle. Ehkä kokoelman parasta antia on novelli *Äitienpäivä*. Tässä kahden naisen, äidin tiet ja kokemukset risteävät satunnaisessa kohtaamisessa kadulla. Saunders viljelee niin tässä kuin muuallakin tarinoissaan sarkastista huumoria. Suomentaja Markku Päckilä onnistuu käännöksessään. Hän käyttää suvereenisti suomen kieltä tulkitessaan Saundersin paikoin hyvin kompleksistakin kieltä.

“They were passing the Manfrey place. Once, in the Nixon years, lightning had hit the Manfrey cupola. In the morning a portion of cupola lay on the lawn. She'd walked by with Nipper. Paul Sr. did not walk Nipper. Walking Nipper being too early. Paul Sr. had been a bit of a drinker. Paul Sr. drank a bit with great sophistication. At that time, Paul Sr. was selling a small device used to stimulate tree growth. You attached it to a tree and supposedly the tree flourished. When Paul Sr. drank a bit with great sophistication, he made up lovely words and sometimes bowed. This distinguished-looking gentleman would appear at your door somewhat sloshed and ask, Were your trees slaggard? Were they gublagging behind the other trees? Did they need to be prodderated? And hold up the little device. In this way they had nearly lost the house. Paul Sr. was charming. But off-putting. In the sales sense. The efficacy of his tree stimulators was nebulous. Paul Sr. had said so in his low drunk voice on the night that it had appeared most certain they would lose the house. “Mother,” he'd said. “The efficacy of my tree stimulators is nebulous.” p 146.

“He olivat Manfreyn talon kohdalla. Kerran Nixonin presidenttikaudella Manfreyn kupolikattoon oli iskenyt salama. Aamulla osa kupolista oli ollut pihanurmikolla. Alma oli ollut ulkoiluttamassa Nipperä. Paul ei ulkoiluttanut Nipperä. Sitä piti ulkoiluttaa liian aikaisin aamulla. Paul seniorilla oli ollut tapana vähän maistella. Paul senior oli siemallut aina tyylikkäästi. Siihen aikaan Paul senior oli kaupustellut pientä vekotinta, joka kiihdytti puun kasvua. Se kiinnitettiin puuhun, jonka oli määrä puhjeta kukoistukseen. Aikansa tyylikkäästi siemallutuaan Paul senior saattoi puhjeta kaunopuheiseksi ja jopa kumartaa. Hän asteli arvokkaasti asiakkaan ovelle pienessä sievässä ja kysyi: Ovatko puunne kenties hitkastelijoita? Huplastelevatko ne piilossa toisten

puiden takana? Kaipaisivatko ne pientä kiihättelyä? Sitten hän esitteli kasvatusvekotintaan. Hyvä ettei heiltä mennyt lopulta katto pään päältä. Paul senior oli hurmuri. Mutta luotaantyöntävä. Kaupustelijan puuhissaan. Puusimulaattorien teho jäi hämärän peittoon. Paul senior oli sanonut niin itse sinä iltana kun oli näyttänyt lähes varmalta, että heiltä menisi katto pään päältä. ”Äiti”, hän oli sanonut. ”Minun puusimulaattorieni teho jää hämärän peittoon.” s. 196.

Saunders kritisoi teksteissään armottomasti vallitsevan amerikkalaisen yhteiskunnan nykytilaa ja tekee sen tyylikkäästi. On nautinto lukea hyvää käännöstä, joka ei töksähtele puhekielen kummallisuuksiin ja kotouttaminen on onnistunut. Pakostakin lukija hörähtelee ääneen asiansa osaavalle suomennokselle. Teoksesta löytävät omat suosikkinsa niin spefin kuin perinteisen novellin lukijatkin. Suosittelen.

Lähteet

Saunders, George. 2023. Vapautuksen päivä. Suom. Markku Päckilä. Helsinki: Siltala. 265 s.

Saunders, George. 2022. Liberation Day. New York: Random House. 202 s.

<https://d-pdf.com/book/4940/read> (<https://d-pdf.com/book/4940/read>)

Vesa Lahti on runoilija, kirjoittamisen ja kääntämisen tutkija Jyväskylän yliopistosta.

« Previous:

Ilya Kaminsky (suom. Cristina Sandu): Me tanssimme Odessassa

(<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/ilya-kaminsky-me-tanssimme-odessassa/>)

Next:»

Will Sommer (suom Pasi Rakas Jääskeläinen): QAnon -salaliittokultin

ytimessä (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/will-sommer-qanon-salaliittokultin-ytimessa/>)

admin

Vastaa

Viesti

Nimi

Sähköposti

Lähetä viesti

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed \(https://akismet.com/privacy/\)](https://akismet.com/privacy/).

Spefi -romaaneja (Tomi Sirviö)

Bram Stoker: Draculan vieras ja muita kauhukertomuksia (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/bram-stoker-draculan-vieras-ja-muita-kauhukertomuksia/>)

Victor Dixen: Pimeyden hovi (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/victor-dixen-pimeyden-hovi/>)

Ilmar Taska: Tulevaisuuden kutsu (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/ilmar-taska-tulevaisuuden-kutsu/>)

Iain M. Banks: Pelaaja (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/iain-m-banks-pelaaja/>)

[Liu Cixin: Muurahaisia ja Dinosauruksia \(https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/liu-cixin-muurahaisia-ja-dinosauruksia/\)](https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/liu-cixin-muurahaisia-ja-dinosauruksia/)

[Iain M. Banks: Muista Flebasta \(https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/iain-m-banks-muista-flebasta/\)](https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/iain-m-banks-muista-flebasta/)

[Arthur Machen: Suuri jumala Pan \(https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/arthur-machen-suuri-jumala-pan/\)](https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/arthur-machen-suuri-jumala-pan/)

KIRJOITTAJAT

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/anniina-ljokkoi/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/juha-pekka-kilpio/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/riikka-lauttamus/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/anna-pehkoranta/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/hanna-miia-siisiainen/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/katri-komi/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/laura-vaananen/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/vesa-rantama/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/saara-laakso/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/karoliina-haverinen/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/marita-karkkainen/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/kristian-blomberg/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/joni-nikkola/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/erkki-vainikkala/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/marjo-vallittu/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/mikko-keskinen/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/raisa-marjamaki/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/johanna-ikonen/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/antti-niskanen/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/marianna-penttila/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/mari-koski/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/maaria-paajarvi/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/riikka-simpura/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/markku-nivalainen/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/anna-leena-toivanen/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/marjatta-ripsaluoma/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/mirva-karkinen/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/essi-varis/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/jani-vanhala/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/aleksis-salusjarvi/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/mirka-korhola/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/joonas-santti/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/henri-nerg/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/penjami-lehto/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/riikka-ylitalo/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/nasti-rings/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/liisa-rinne/>)

Eva Sundgren (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/eva-sundgren/>)

Liisamari Seppälä (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/liisamari-seppala/>)

Pirjo Kantojärvi (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/pirjo-kantojarvi/>)

Riitta Vaismaa (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/riitta-vaismaa/>)

Risto Niemi-Pynttari (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/risto-niemi-pynttari/>)

Sara Savolainen (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/sara-savolainen/>)

Tomi Sirviö (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/tomi-sirvio/>)

Vesa Lahti (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/vesa-lahti/>)